

РОЗДІЛ 1

Старий Ленскоум шкандибав із кімнати в кімнату, піднімаючи жалюзі. Час від часу він визирав сльозливими очима у вікно.

Невдовзі вони повернуться з похорону. Дворецький трохи пришвидшив ходу. Вікон налічувалося багато. Едбері Голл був великим вікторіанським будинком, зведеним у готичному стилі. Штори в кожній кімнаті — із дорогого, але вицвілого брокату та оксамиту. Деякі стіни завішені потьмянілим шовком. У зеленій вітальні старий дворецький поглянув на портрет над каміном. На ньому був зображений Корнеліус Абернеті, для якого побудували Ендербі Голл. Коричнева борода Корнеліуса Абернеті агресивно видавалася вперед, а його рука лежала на глобусі — чи це було рішення моделі, чи символічний задум художника — невідомо.

Старому Ленскоуму цей джентльмен здавався дуже вольовим, і він радів, що не був знайомий із ним особисто. Ленскоум працював на містера Річарда.

Містер Річард був хорошим господарем. І помер дуже раптово, хоча лікар навідувався до нього певний час. Але господар так і не оговтався від шоку після

смерті молодого містера Мортімера. Старий похитав головою, проходячи через суміжні двері в Білий будуар. Це була справжня катастрофа. Дуже миловидний молодий джентльмен, сильний і здоровий. Ніхто б не подумав, що з ним може статися таке. Шкода, дуже шкода. А містер Гордон загинув на війні. Одне горе за іншим. Зараз так усюди. Господар не зміг із цим упоратися. Проте ще тиждень тому він здавався майже таким, як і завжди.

Треті жалюзі в Білому будуарі не слухалися — вони трохи піднялися, а потім застрягли. Пружини заслабкі — ось у чому річ. Жалюзі дуже старі, як і все в цьому будинку. Проте полагодити старі речі зараз неможливо. «Занадто старомодні», — кажуть, звернувши хитаючи головами — ніби старі речі не перевершують нові! Він це добре знає. Половина нових речей — мішура. Вони розсипаються в руках. Матеріал поганий, і робота теж. Так, він це добре знає.

Без драбини з цими шторами нічого не вдієш. Останнім часом Ленскоум не любив лазити драбинами — від цього в нього паморочилося в голові. Поки що він залишить жалюзі опущеними. Це не має значення, адже Білий будуар не видно з дороги, якою повертатимуться машини з похорону.

Зрештою, ця кімната зараз не використовується. Це жіноча кімната, а в Ендербі давно не жили жінки. Шкода, що містер Мортімер не одружився. Він їздив то на риболовлю в Норвегію, то в Шотландію на полювання, то в Швейцарію на зимові курорти замість того, щоб

одружитися з хорошою молодою леді й осісти вдома з дружиною і дітьми. У будинку давно не було дітей.

Ленскоум перенісся думками в той час, який він пам'ятав чітко — значно чіткіше, ніж попередні двадцять років, коли в його пам'яті все було розмите і він постійно плутався в іменах і обличчях. Але він добре пам'ятав колишні часи.

Містер Річард був за батька своїм молодшим братам і сестрам. Йому було двадцять чотири роки, коли помер його батько, і він відразу ж узявся за справи — щодня ходив на роботу, точно, як годинник, і підтримував лад у домі. Це був дуже щасливий будинок, коли тут росли молоді леді та джентльмени. Звісно, без бійок і сварок не обходилося, і гувернанткам бувало важко! Які ж вони легкодухі, ці гувернантки. Ленскоум завжди зневажав їх. Молоді леді були дуже жваві. Особливо міс Джеральдін. Міс Кора теж, але вона була значно меншою. А тепер містер Лео помер, і міс Лора теж. А містер Тімоті німецький. Міс Джеральдін померла десь за кордоном. А містер Гордон загинув на війні. Попри те, що він був найстаршим, містер Річард виявився найміцнішим із них. Пережив їх усіх — але не зовсім, адже містер Тімоті досі живий, і маленька міс Кора, яка вийшла заміж за цього неприємного художника. Востаннє Ленскоум бачив її двадцять п'ять років тому: вона була красивою молодою дівчиною, коли поїхала з тим хлопцем, а тепер він ледве впізнав її, огрядну і вбрану в чудернацьку сукню.

Її чоловік був чи то французом, чи то мав французьке походження, а зі шлюбу з ними ніколи не виходило нічого доброго! Але міс Кора завжди була трохи — ну, її назвали б простакуватою, якби вона жила в селі. Такі трапляються в кожній сім'ї.

Вона його відразу впізнала. «Це ж Ленскоум!» — вигукнула вона, і дуже зраділа зустрічі з ним. Ах, вони всі любили його в старі часи — прослизали в комору під час вечірок, і він частував їх желе та залишками шарлотки. Вони всі знали старого Ленскоума, а тепер його майже ніхто не згадає. Лише якась молодь, яку він постійно плував і яка бачила в ньому простого дворецького, що давно тут працює. «Гурт незнайомців», — подумав Ленскоум, коли вони приїхали на похорон. Жалюгідних незнайомців!

Але не місис Лео — вона була інакшою. Вони з містером Лео часто приїжджали сюди після одруження. Місис Лео була справжньою леді. Гарно вбиралася й укладала волосся — так, як належить леді. І господарю вона подобалася. Шкода, що в них із містером Лео не було дітей.

Ленскоум спохопився. Як можна стояти тут і згадувати старі часи, коли в нього стільки роботи? Усі жалюзі на першому поверсі були підняті. Перед цим він сказав Джанет піти на другий поверх і підняти їх у спальнях. Він, Джанет і кухарка були присутні на відспівуванні, але не поїхали в крематорій. Натомість повернулися в будинок, щоб підняти жалюзі й приготувати обід. Звісно, обід

мав бути холодним. Шинка, курятина, язик і салат. На десерт — холодне лимонне суфле і яблучний торт. Спочатку гарячий суп — потрібно піти на кухню і перевірити, чи Марджері його приготувала, адже вони повернуться з хвилини на хвилину.

Ленскоум почовгав до дверей. Його погляд, неуважний і байдужий, зупинився на картині над каміном — парному портретові до того, що висів у зеленій вітальні. На ньому були зображені білий сатин і перли. Людина, яка їх носила, була менш показною. Невиразні риси обличчя, маленький рот, зачіска з проділом посередині. Скромна і невибаглива жінка. Єдине, що привертало увагу в місис Корнеліус Абернеті, — її ім'я: Коралі.

Через шістдесят років після їх появи мозольний пластир і крем для ніг «Корал» зберігали свої позиції. Ніхто не знав, чи було щось особливе в мозольних пластирах «Корал», але вони мали попит. Завдяки їм був збудований цей неоготичний палац із багатьма акрами садів, а доходи з них забезпечили сімох синів і доньок та дозволили Річарду Абернеті померти три дні тому дуже багатою людиною.

II

Кухарка Марджері розсердилася, коли Ленскоум зазирнув на кухню, щоб нагадати їй про суп. Вона була молодою — лише двадцять сім років — і постійно дратувала Ленскоума тим, що не відповідала його уявленням про справжню кухарку. Вона не мала гідності

й не поважала його посаду. Марджері часто називала цей будинок «старим мавзолеєм» і скаржилася на величезну площу кухні, буфетної і комори, заявляючи, що «потрібен цілий день, щоб усе обійти». Вона працювала в Ендербі два роки тому, що, по-перше, платня була хорошою, а по-друге, містеру Абернеті подобалися її страви. Готувала вона дуже смачно. Джанет, яка стояла біля столу й пила чай, була старою покоївкою. Попри часті суперечки з Ленскоумом, вона зазвичай підтримувала його в протистоянні з молодшим поколінням, представленим Марджері. Четвертою особою на кухні була місіс Джекс, яка допомагала їм, коли було потрібно. Їй дуже сподобався похорон.

— Гарна церемонія, — сказала вона, шморгаючи носом і доливаючи собі чаю. — Дев'ятнадцять машин, і церква була заповнена, і канонік гарно відправив службу. До того ж, день погожий. Ах, бідолашний містер Абернеті: таких у світі лишилося небагато. Його всі поважали.

Почувши гудок і шум машини на під'їзній дорозі, місіс Джекс поставила чашку і вигукнула:

— А ось і вони.

Марджері увімкнула газ під великою каструлею з густим курячим супом.

Велика кухня вікторіанської епохи стояла холодна й незатребувана, наче вівтар минулому.

Машини під'їжджали одна за іншою, і люди в чорному одязі, виходячи з них, ішли невпевненою ходою

у велику зелену вітальню. За великою сталевною решіткою горів вогонь — данина першій осінній прохолоді; до того ж, після стояння на похороні гостям потрібно було зігрітися.

Ленскоум увійшов у кімнату, пропонуючи бокали з хересом на срібній таці.

Містер Ентвісл, старший партнер у старій і поважній компанії «Боллард, Ентвісл, Ентвісл і Боллард», стояв, повернувшись спиною до каміна. Він випив бокал хересу й окинув компанію своїм проникливим адвокатським поглядом. Він не був особисто знайомим з ними усіма, і тому мусив їх категоризувати в голові. Представлення перед похороном були квапливими і поверхневими.

Насамперед містер Ентвісл поглянув на Ленскоума і подумав: «Старий дуже подався. Мабуть, йому вже під дев'яносто. Ну, він отримає хороші виплати. Йому немає про що хвилюватися. Віддана душа. Зараз майже не залишилося таких старомодних слуг. Є лише поденниці та няньки. Сумний світ. Може, це й добре, що бідолашний Річард помер так рано. По суті йому не було заради чого жити».

Для сімдесятидвохлітнього містера Ентвісла смерть Річарда Абернеті у віці шістдесяти восьми років була явно передчасною. Містер Ентвісл припинив активну діяльність два роки тому, але в ролі виконавця заповіту Річарда Абернеті та з поваги до одного з давніх клієнтів, який також був його другом, він приїхав на Північ.